

KESTÄVÄN KEHITYKSEN SUUNNITELMA 2022–2024

TAPAHTUMAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2021)

Liitto järjestää vuosittain noin kymmenen suurempaa valtakunnallista tapahtumaa tai kokousta eri puolilla Suomea ja etäyhteyksin. Koronaviruspandemia onkin muuttanut tapahtumien luonnetta suuresti, jolloin esimerkiksi tarjottavaa ruokaa tai siitä syntyvää ruokahävikkiä ei ole eikä tapahtumille tarvitse matkustaa. Livetapahtumia suunniteltaessa ja niiden tapahtumapaikoista päätettäessä on kuitenkin huomioitu aikaisempien vuosien paikkakunnat ja maantieteellinen kattavuus sekä riittävän hyvät kulkuyhteydet. Tapahtumapaikat pyritään mahdollisuuksien mukaan valitsemaan läheltä julkisen liikenteen yhteyksiä, jolloin esimerkiksi taksin käyttö ei olisi tarpeen.

Kestävä kehitys ei ole kuulunut tapahtumien koulutussisältöihin.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Tapahtumilla osallistuja saa tietoja ja taitoja kaikkien kestävä kehityksen osa-alueiden toteuttamiseen omassa toiminnassaan.	Tapahtumien koulutuksiin sisällytetään näkökulmia kestävä kehityksen eri osa-alueista.
2	Piiri- ja jäsenjärjestöjä kannustetaan ja tuetaan kestävien tapahtumien järjestämisessä.	Kestävä kehityksen periaatteiden toteutuminen piiri- ja jäsenjärjestön tapahtumilla ja muussa toiminnassa otetaan huomioon piiri- ja jäsenjärjestöille maksettavassa suorituksessa perustuvassa rahoituksessa. Luodaan piiri- ja jäsenjärjestöille kestävä kehityksen kehityksestä muistilista, jota hyödyntää tapahtumien järjestämisessä. Koulutetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä kestävästä kehityksestä ja sen toteuttamisesta piiri- ja jäsenjärjestöissä. Kannustetaan opiskelijakuntia laatimaan kestävä kehityksen suunnitelma. Ohjeistetaan piiri- ja jäsenjärjestöjen puheenjohtajistot seuraamaan kestävä kehityksen periaatteiden toteutumista piiri- ja jäsenjärjestöissä. Piirejä tulee tukea perinteiden säilyttämisessä.
3	Tapahtumilla tarjottava ruoka on ekologista ja vastuullisesti tuotettua ja osallistuja saa mahdollisuuksia tutustua ekologisiiin ruokavaliioihin.	Tapahtumilla, joilla liitto tarjoaa ruokailut, tarjotaan lähtökohtaisesti aina kasvisruokaa. Tapahtumilla tarjottavaa ruokaa hankittaessa huomioidaan sen ekologisuus ja vastuullisuus tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kotimaisia kausituotteita, Reilun kaupan tuotteita, luomutuotteita ja lähiruokaa.
4	Tapahtumilla ei synny tarpeetonta ruokahävikkiä.	Tehdään yhteistyötä esimerkiksi kauppojen kanssa hävikkiruoan hyödyntämiseksi. Ohjeistetaan toimijoita tapahtumalla tarvittavan ruoan määrän arvioinnissa. Pidetään kirjaa ruokahävikin määrästä ja pyritään hyödyntämään esimerkiksi kuivatarvikkeita useammilla eri tapahtumilla.

HANKINNAT JA KIERRÄTYS

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2021)

Liitolle tehdyt hankinnat on tehty tarpeen vaatiessa ja niiden kierrätys toimii pääsääntöisesti. Kierrätykselle on hyvin mahdollisuuksia niin toimistolla kuin esimerkiksi tapahtumilla. Elektroniikkahankintoja kuten työpuhelimia ja tietokoneita on ostettu käytettynä, mutta kuitenkin kunnostettuna ja tarkistettuna. Elektroniikkajäte on kuitenkin sellaista, jonka kierrättämiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota ja esimerkiksi luoda käytänteet vanhojen tietokoneiden ja puhelien kierrättämiseen.

Tuotteita hankkiessa pitäisi kuitenkin miettiä enemmän, mikä on tuotteen käyttöikä sekä toisaalta onko se valmistettu eettisesti.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Liiton toimintaan liittyvät hankinnat ovat ekologisesti, eettisesti sekä taloudellisesti kestäviä.	Selvitetään hankittavien tuotteiden ja palveluiden ekologisuus sekä onko ne tuotettu eettisesti Vältetään hankintoja, jotka tekevät liiton riippuvaiseksi tietystä tavarantoimittajasta tai valmistajasta. Hankintoja tehdään ainoastaan tarpeen mukaan. Tuotetta hankittaessa otetaan huomioon sen käyttöikä sekä käyttötarpeen kesto. Pidetään kirjaa hankituista tuotteista ja niiden mahdollisista uusimistarpeista. Kun tuote tulee käyttöikänsä päähän, kierrätetään se asianmukaisella tavalla.

2	Liiton toiminnassa minimoidaan turhan jätteen syntyminen.	<p>Kaupasta hankintoja tehtäessä ei osteta kertakäyttöisiä pusseja, vaan suositaan olemassaolevia uudelleenkäytettäviä vaihtoehtoja.</p> <p>Vältetään hankinnoissa muovin yksittäispakattuja tuotteita sekä kertakäyttömuovia.</p> <p>Kertakäyttöastioiden hankkimista vältetään ja niiden asianmukaisesta kierrätyksestä huolehditaan.</p> <p>Tapahtumilla huolehditaan kierrätyksestä varaamalla jätteille ja pantillisille pulloille ja tölkeille lajitteluastiat sekä opastamalla osallistujia.</p> <p>Suositaan digitaalisia toimintamutoja koulutuksissa. Jos fyysisiä materiaaleja tarvitaan, tuotetaan ne mahdollisimman ekologisella tavalla ja niitä uudelleenkäytetään mahdollisuuksien mukaan. Fyysiset materiaalit kierrätetään asianmukaisesti.</p>
---	---	---

HALLINTO JA TOIMISTO

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2021)

Uusien työntekijöiden perehdytykseen sisältyy Lukiolaisten kestävän kehityksen suunnitelman läpikäynti ja sen käytännön toteutus omassa työssä. Muu koulutus ja ohjeistukset kuitenkin puuttuvat.

Liiton taloutta käsitellään toimijoille pääasiassa vain liittokokouksessa. Talous voisi olla kuitenkin entistä avoimempaa. Taloutta ohjaa ylivuotisesti keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Liiton työntekijät ovat tietoisia kestävän kehityksen edistämisestä liiton toiminnassa.	<p>Perehdytetään uudet työntekijät liiton kestävän kehityksen periaatteisiin ja käytännön toteutukseen.</p> <p>Koulutetaan liiton työntekijöitä kestävään kehitykseen liittyvissä asioissa säännöllisesti.</p>
2	Liitto toimii esikuvana kestävän kehityksen edistämisessä järjestökentällä.	<p>Selvitetään ja hyödynnetään yhteistyömahdollisuuksia erilaisten järjestötoiminnan kestävän kehityksen mittareiden luomiseksi.</p> <p>Tehdään kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus.</p>
3	Liitolla on laaja tulopohja, joka ei ole riippuvainen vain yhdestä lähteestä.	<p>Tehdään sijoitussuunnitelma, jota noudatetaan ja joka pohjautuu kestävän kehityksen tavoitteisiin.</p> <p>Vahvistetaan liiton nykyisiä tulonlähteitä kuten ilmoitustuottoja sekä jäsen- ja osallistumismaksuja.</p> <p>Kartoitetaan liitolle mahdollisia uusia tulonlähteitä.</p>
4	Liiton talouden suunnittelu on ylivuotista ja tulevaisuutta ennakoivaa.	<p>Kerrytetään sopivan kokoista rahallista puskuria.</p> <p>Tehdään keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma, jota tarkennetaan talousarvioilla ja reaalityökaluilla.</p> <p>Liittohallitus vahvistaa vuosittain talousjohtosääntönsä.</p>
5	Liiton taloudenhoito on avointa ja huolellista.	<p>Taloutta tarkastetaan säännöllisesti.</p> <p>Piiri- ja jäsenjärjestöille suoritetaan vuosittain toiminnantarkastus.</p> <p>Liitolle suoritetaan vuosittain tilintarkastus ja tarvittaessa toiminnantarkastus.</p> <p>Liittohallitus valitsee tositetarkastajat, jotka tarkastelevat liiton rahankäyttöä.</p> <p>Tositetarkastajat perehdytetään tehtävänsä.</p> <p>Liittohallitusta koulutetaan talouden seurannasta.</p> <p>Tapahtumilla tuodaan esille liiton taloudellista kehitystä.</p> <p>Toimijoita koulutetaan piiri- ja jäsenjärjestön vastuulliseen taloudenpitoon.</p>

MATKUSTAMINEN

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2021):

Koronaviruspandemian vuoksi matkustaminen on tyrehtynyt lähes kokonaan. Matkat toimistolle, tapahtumille sekä kansainvälisen toiminnan tapaamiset ulkomailla ovat vähentyneet. Matkustaminen tapahtuu pääasiassa junalla sekä suurempia ihmismääriä liikuteltaessa yhteiskuljetuksella. Liiton työntekijöille tarjotaan HSL-matkalippu, joka kannustaa julkisen liikenteen käyttöön töihin liittyvissä matkoissa.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
------------	-------------------	---------------------

1	Liiton toiminnassa matkustetaan kestävästi.	<p>Suositaan matkustamista julkisilla kulkuvälineillä, etenkin junalla.</p> <p>Maksetaan matkakorvauksiin oikeutetulle henkilölle korvaus myös polkupyörän käytöstä.</p> <p>Kannustetaan kestävään matkustamiseen esimerkiksi tempauksin.</p> <p>Päästökompensoidaan kaikista lentomatkoista aiheutuvat päästöt täysimääräisesti.</p> <p>Tapahtumapaikka on kävelyetäisyydellä julkisen liikenteen pysäkiltä tai tapahtumapaikalle järjestetään yhteiskuljetus osuudelle, jota ei voi kulkea julkisilla kulkuvälineillä.</p> <p>Kuljetuksen hiilijalanjälki on valintakriteeri yhteiskuljetusten palveluntarjoajia valittaessa.</p>
2	Liiton toiminnassa vältetään yksityisautoilua.	<p>Sallitaan oman auton käyttö matkakorvauksiin oikeutetulta henkilöltä vain tapauksissa, joissa matkustaminen ei ole järkevästi mahdollista julkisilla kulkuvälineillä.</p> <p>Yhdenmukaistetaan käytänteitä siitä, missä tilanteissa matkustaminen omalla autolla on sallittua.</p>

TOIMINTAKULTTUURI

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2021):

Koronaviruspandemiasta johtuen liiton toiminnassa on erityisesti huoliksi noussut jatkuvuuden takaaminen sekä hyvinvoinnista huolehtiminen toimijakentän keskuudessa. Toimintaympäristön muutoksiin, kuten opiskelijakorttikentän avautumiseen ja valtionavustusten muutoksiin, on myös alettu varautumaan vuosittain enenevässä määrin. Toiminnassa on jatkuvasti kehitetty osallisuutta esimerkiksi erilaisten toimijailtamakonseptien kautta sekä tarjoamalla enemmän vaikuttamisen paikkoja asiakirjoihin. Kumppanuuksia varten on kehitetty erilaisia periaatteita ja pidetty yllä kumppanuussuhteita säännöllisesti esimerkiksi tapaamalla olennaisimpia kumppaneita ja sidosryhmiä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet
1	Liiton toiminta on jatkuvaa myös tulevaisuudessa.	<p>Pidetään toiminta mielekkäänä ja kiinnostavana keräämällä jatkuvaa palautetta toimijoilta ja reagoimalla siihen.</p> <p>Luodaan ja noudatetaan erilaisia laadukkaan koulutuksen mittareita, jotta tapahtumien koulutukset ovat jatkossakin laadukkaita.</p> <p>Markkinoidaan toimintaa laaja-alaisesti, kohderyhmänä erityisesti lukionsa aloittavat ja juuri lukionsa aloittaneet.</p> <p>Tuetaan piiri- ja jäsenjärjestöjä uusien toimijoiden hankinnassa ja sitouttamisessa.</p>
2	Jokaisella lukiolaisella on mahdollisuus olla osallinen liiton toiminnassa ja päätöksenteossa.	<p>Huolehditaan siitä, että toimintaamme osallistumisen kynnyksellä ei ole korkea esimerkiksi tarjoamalla erilaisia matalakynnyksisiä tapahtumia ja koulutuksia.</p> <p>Tarjotaan laajasti erilaisia vaikuttamisen paikkoja liiton asiakirjatyöstössä.</p> <p>Priorisoidaan toimijoiden osallistamista heitä koskevassa päätöksenteossa.</p>
3	Liiton toimintakulttuurin pohjana on hyvinvoinnista huolehtiminen.	<p>Koulutetaan ja kannustetaan liitossa toimivia ja työskenteleviä henkilöitä omaan hyvinvoinnista huolehtimiseen esimerkiksi hyödyntämällä ammattilaisten pitämiä koulutuksia.</p> <p>Kartoitetaan ja seurataan toimijoiden hyvinvointia kolmesti vuodessa hyvinvointikyselyillä ja hyödynnetään kyselyiden tuloksia toiminnan kehittämisessä.</p> <p>Vältetään puhetapaa, jolla ihannoidaan liiallisen työnteon ja kuormittumisen kulttuuria.</p> <p>Koulutetaan liitossa toimivia luottamushenkilöitä sekä työntekijöitä esimerkiksi delegoinnista ja priorisoinnista.</p> <p>Ylläpidetään toisistamme välittämisen kulttuuria.</p> <p>Liitossa ylläpidetään aktiivisesti avointa vuorovaikutuskulttuuria, joka mahdollistaa kaikille matalan kynnyksen palautteen antamiseen, uuden ideointiin sekä tunteiden jakamiseen.</p>

4	Lukiolaiset on muutosta pelkäämätön järjestö.	<p>Analysoidaan toimintaympäristömme muutosta jatkuvasti ja pohditaan sen vaikutusta järjestöömme.</p> <p>Varmistetaan liiton toimintaedellytykset muutosten aikana esimerkiksi pitämällä hyvää huolta taloudesta ja toimijoista.</p> <p>Rohkaistaan kaikkia liiton toimijoita uuden ideointiin.</p> <p>Lukiolaiset on edelläkävijä nuoria koskevissa asioissa ja tekee rohkeita avauksia.</p>
5	Lukiolaiset on houkutteleva ja antoisa yhteistyökumppani.	<p>Tehdään yhteistyötä erilaisten järjestöjen, yritysten ja muiden yhteisöjen kanssa niin paikallisesti, kansallisesti kuin myös kansainvälisesti.</p> <p>Yhteistyökumppanit jakavat Lukiolaisille tärkeitä arvoja.</p> <p>Kerätään palautetta yhteistyökumppaneilta sekä sidosryhmiltä ja kehitetään toimintaa niiden pohjalta.</p> <p>Pidetään aktiivisesti yhteyttä olennaisimpiin yhteistyökumppaneihin ja sidosryhmiin.</p>